

Fedeles dízszerleg

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	18825.a-b
Alkotó:	Krug, Ludwig (1488 - 1532)
Készítés ideje:	1520 KÖRÜL
Készítés helye:	Nürnberg
Jelzés:	hitelesítő- és mesterjegy (Rosenberg 3. Nr. 3687/b, Nr. 3756.)
Anyag:	elefántcsont; ezüst; kagylólap
Technika:	aranyozott; cizellált; faragott; öntött; trébelt
Méretetek:	magasság: 39 cm talpátmérő: 12 cm szájátmérő: 13 cm súly: 1625,5 g

A reneszánsz korban szoros kapcsolat, termékeny kölcsönhatás alakult ki a különböző művészeti ágak mesterei, így az ötvösök és rézmetszők között. Ez főképp azokban a városokban történt meg, amelyek mindkét műfajnak fontos központjai voltak. Nürnberg a német reneszánsz iparművészet fellegvárának számított, ahol a kor egyik legnagyobb művészegényisége, Albrecht Dürer (1471-1528) is tevékenykedett. 1507-ből származó ún. drezdai vázlatkönyvében közel húsz serleg-tervrajz maradt fenn, amelyeket Ludwig Krug (1522-1532 műk.), a város megbecsült ötvösművésze számára készített.

Minden bizonnyal ilyen minta alapján készült ez a fedeles dízszerleg 1520 körül, amelynek felépítése és részletformái a rajzok motívumait ismétlik. Talpát naturalisztikus hűséggel mintázott levél- és indasor díszíti, szára fatörzset imitál. A gazdag, változatos díszítés az edényt testen és a fedélen folytatódik, amelyre elefántcsontból faragott domborműveket és kagylólapokra metszett alakos ábrázolásokat is applikált mestere. Ezek ikonográfiájában (tárgyválasztásában) sajátos kettősség érvényesül: mitológiai és bibliai jelenetek váltakoznak rajta. Az ábrázolt kompozíciók hasonló, példázatszerű értelmezése teremt tartalmi összefüggést közöttük, amely a reneszánsz stílus egyik jellemző vonása.

Az ábrázolások közül a *Páris ítélete* és a *Bűnbeesés* Dürer egy-egy rézmetszete nyomán készült, latin nyelvű kísérőszövegeik pedig allegorikus tartalommal töltötték meg a közismert témákat. A törekeny kagylólapok némelyike pótlás a 19. század második feléből.

A padovai San Antonio székesegyház Ludwig Krug hasonló remekművét őrzi, amely analóg példánya a budapesti Iparművészeti Múzeumban őrzött, jellegzetesen „kincstári” darabnak.

Irodalom

- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat).* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 20. (Békési Éva)
- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 140. (Pandur Ildikó)
- Szerk.: Mikó Árpád: *Jankovich Miklós (1773-1846) gyűjteményei.* Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2002. - Nr. 69
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fém 69.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat).* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/86.
- a kiállítást rendezte: Szilágyi András, Békési Éva: *Nürnbergi ötvösmunkák: XV-XIX. század.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 2. és borítókép
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 160. (Szigethy András)
- Szerk.: Voit Pál: *Ötvösművészet. Régiségek könyve.* Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - és 25. kép (Weiner Piroska, Lovag Zsuzsa)
- Szerk.: Miklós Pál: *Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei.* Magyar Helikon, Budapest, 1979. - p. 49

- szerző: Hayward J.F.: *Virtuoso Goldsmiths and the Triumph of Mannerism 1540-1620*. Sotheby Parke Bernet Pubns, London, 1976. - 270. kép
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum 1872-1972*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 99.
- Szerk.: Voit Pál, Csernyánszky Mária: *Az Iparművészeti Múzeum mesterművei. 1896-1946*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1946. - p. 8.
- Falke, von Otto: Silberarbeiten von Ludwig Krug. *Pantheon*, 11. (1933). 1933. - 189-194.
- Pulszky Károly, Radisics Jenő: *Az ötvösség remekei a Magyar Történeti Ötvösműkiállításon*. Franklin Társulat Könyvnyomdája, Budapest, 1885. - p. 89-90. és kép
- Szerk.: Pulszky Károly, Radisics Jenő: *A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma*. Franklin Társulat Könyvnyomdája, Budapest, 1884. - III. terem, 2. szekrény, Nr. 4.

